

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 8 frt. — Félévre 4 frt. — Negyedévre 2 frt.
Néptanulókna egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1.50.
Egyes szám ára 10 kr.

Felolós szerkesztő:

Dr. Molnár Gyula.

Megjelenik hetenkint kétszer: **vasárnap és csütörtökön.**

Szerkesztőség: Gromon- és Zrinyi-utca sarkán.
Kiadóhivatal: Csendes-utca OLÁH-féle ház.

Bécs, 1887. november 7.

A delegáció most tárgyal Bécsben. Sok a teendője, de még több volna, ha segíteni tudna szegény hazánk mindenféle baján.

Eltérve több másról, főleg Grünwald Béla előterjesztése érdemel figyelmet. Ehes szavakban mutatott arra, hogy mily szükséges, hogy a hadsereg magyar részében az anyanyelv. — a magyar szó legyen használatos, helyesen akadaltolta indítványát s egyuttal a magyar tisztí vizsgát is igen lényegesnek tartja.

Mit válaszolt azonban erre Bylandt Reidt, a kedves hadügyminiszter úr? Azt, hogy ez nekünk nem dukál, meg kell maradni a régi „Zopf” mellett, mert a magyar nyelv használata megrontaná a hadseregben lévő „egyeséget”, megméltelyezné a tiszta katonai szellemet, stb.

Mutat arra, hogy mily kevés számmal járulnak hozzá a tisztek lajstromához a magyarok, szóval tehát nincsen casus, hogy kivánalmunk teljesüljön.

Akár csak a kamarilla rémes művének árnyát látnám ily szavakban elurranni, — a nálunk pedig közgűny s neveltség tárgyát képező német „generális” alak tisztán lebeg szemem előtt. Szép szavakban azt mondotta a hadügyminiszter, a mit hajdanában egy ismert személyiség kardosörgéssel jelzett, midőn azt mondta, hogy „ez az államhatalom.”

Bylandt Reidt legutóbbi nyilatkozatából is kiténik azon színvakságra mutató ingerültség, melyet palástolni nem tudott; azon eggyoldaliság, mely egész tartását jellemzi, midőn azt mondja, hogy a magyar delegáció csak indítványokat tehet, míg az osztrák delegáció hivatva van törvényt is hozni.

Boethy Akos helyesen utalt az 1867-iki kiegyezésre, megtagadta a hadügyminiszter nyilatkozatát olyképpen, hogy az osztrák-magyar delegáció együttesen van hivata törvényt hozni.

Az előbbiek értelmében tehát a magyar katona utalva van arra, hogy ezután is — az idők folyamán eszé-

be vésett, de velejében előtte ismeretlen — német Commandó szóra rohanjon a tűzbe.

Meg kell tanulnia minden katonának németben a parancsszót, melynek hallására előre kell nyomulnia, daczolni tűzzel-visszel s rohanni oda, hol esetleg ellenséges golyótól találva, éltét kiadja. Ezt azonban öntudatlanul teszi, mert hisz nem tudja megérteni felebbvalójától valójában a helyes indokot s nem tud következtetni, ha azon helyzetbe jön, hogy önérejből tegyen valamit.

Igaz, hogy a katonai taktika magával hozza, hogy kérdés nélkül — parancsszóra cselekedjen a katona, ezt követeli a subordináció, de azért csak nem követhető, hogy ész nélkül cselekedjék az alárendelt egyén, pedig bizony úgy cselekszik az, ki más intéző szavát meg nem érti.

Elég jól ismerjük fiainkat, hogy tudhassuk, miszerint készek királyukért, kit szeretnek, s hazájukért, melyet imádnak, mindent megtenni.

Meghal mind egyikünk szívesen azon földért, melyet kedves otthonnak, „hazának” nevezünk, kell azonban, hogy tudjuk tettünk indokát, ismerjük legalább felvilágosítás után, hogy miért s mit teszünk.

A tiszt oktatja közembereit, tanítja őket katonai viseletre s lelkesíti embereit, ha szükség van rá. Legénységünk legnagyobb részét magyar, s német szót nem ért, pedig hiába nem találunk, vagy ha igen, úgy ritkán, felebbvalót, ki anyanyelvén oktáná s tanítaná őket.

A hivatalos nyelv pedig határozottan német! Tiszteink csaknem kivétel nélkül németek és — sajnos — az egy-két magyar származású tiszt is kénytelen mellőzni anyanyelvét, mert kadet korában Bécs-Ujhelyben vagy elfelejtette vagy pedig oly jó németté lett már, hogy nem is akarja (természetesen, mert nem szabad s nem meri) bevallani magyarságát.

A tögyökeres német nevelés okozza ezt, mert bármily jól nevelte magyarul a kateda gyermekét otthon — elvész a magyar érzés a nyelvi iskolában, hol az ifju

lassankint német erőnyeket ölt magára s feledi eredetét, feledi hazáját és annak nyelvét.

Azon állítás, hogy a magyar nyelvre ez intézetekben „általában” gond lesz fordítva — merő gűny, mit a tapasztalások bizonyítanak.

Ezen tényezőre lehet némileg visszavezetni azt, hogy tisztí rangra kevés magyar aspirál, vagy egyáltalában katonaságra kellő kedv nálunk nem létezik. Óvja mindegyik apa fiát attól, hogy elnémetesedjék! Más fontos körülmény is nagy szerepet játszik. Magyar tiszt a hadseregben magyarsága megtartása mellett nem számíthat, előléptetése e miatt nagy akadályokba ütközik. Ha kiváló tehetséget el nem árul, megmarad az alsóbb tisztí rang mellett, míg a német kevesebb tehetséggel bíró egyén többre viheti s nem küzd holmi nehézségekkel.

Elvégre nincsen-e gűnjök, mint önálló alkotmányunk hadseregünkben a magyar szót követelhetni? Bylandt Reidt ur e kérdésre kőn kibuvót használta válaszul, hogy közjogi kérdések fejtegetésébe nem bocsátkozik.

Elhiszem, hogy a t. hadügyminiszter ur ezen téren nem járta s, feltételezok azonban róla annyi ismeretet és önállóságot, hogy választ adhasson!

A dalnak vége az, hogy „Status quo ante.” — A magyar delegáció nem sokat dűnyögött belenyugodott a válasza azon megjegyzéssel, hogy a magyar nyelv a hadseregben „lehetőleg” ápolitassék. Kecskére van bízva a káposzta.

Arról sincs szó, hogy egy éves önkényeseink magyar nyelven tehessenek tisztí vizsgát. Kénytelen az érett ifju 14 évi magyar tanulás után némétül ezt tenni, fori a fejét, nehézségekkel küzd, melyeket sokszor leküzdeni nem bír s nem felel meg a tisztí vizsgán. Hisz a bíráló katonai bizottság is tözsgyökeres német. — tudják ok mi tevők legyenek!

Ez a tényállás s helyzetünk mai nap, mely bizonyára nem kedves.

Legyen hadseregünkben magyar szó s lesznek magyar tisztjeink, lesznek jobb katonák!

Sch. József Antal.

A „Zombor és Vidéke” tárczája.

Esős nap.*

— Longfellowtól, angol eredetiből. —

Fagyos, komor, borongó az idő,
A széllel küzd a csapkodó eső,
Még csúng a szálló porladó falon,
De fosztogatja minden fuvalom.
Zordon borongó az idő.

Fagyos, komor, borongó életem,
Esők s szelekkel foly a küzdelem,
Elmém a porló multba visszanyul,
De vágya, mint az őszi lomb lehull:
Zordon borongó az idő.

Hagyd el szívem! Miért e panaszok?
Felhők utal a nap megint ragyog,
Éltem se más mint mások élete,
Esőnek is kell néha esnie.

Kell néha zord, borus idő.

PATAJ SÁNDOR.

A ki nem tud feledni.

Mióta özevgy, egészen magába zárkózott. Ugy látszik — a legjobban érzi magát akkor, a mikor egyedül van. Leül az utcai ablak mellé, ábrándos kínézású arazt tenyerébe hajtja, szemait merően az ablaküvegve szegzei és néz, néz hosszán, alig mozdítja meg szempilláit is, néz, de maga sem tudja merre és mit néz. Elmereng.

Visszatekint a multba és egy-egy kedves képen ábrándozik el. Mintha újra átélné azokat, a perzeket, melyeket férje mellett töltött és mintha újra élne ilyenkor szerető hitvestársra; feledi pillanatra, hogy már körülbelül egy éve annak hogy eltemette, hogy nyugszik, porlad a hűvös sírnak földi szenvedéseket és gyönyörököt egyaránt megszenvedt békés ólén. De hogyha fölriad a szeretet szotte álmaidból s újra a körülhatalm sors jut eszébe, mely elragadta tőle örökre azt az egyet, a kinek oldalán oly boldognak érezte magát, a szíve összeszorul és fekete szemlein egy-egy könyecsepp ül ki.

* Az Öreges-Világ legújabb számából.

„Be áldott egy jó ember is volt az uram!” sóhajtja.

Egy hűvös őszi délutánon éppen ablakánál ült, mikor a szomszéd Bácsik Gáspár felesége kopogtatott szobája ajtaján.

— Szabad.

Bácsikné belép s a mint meglátja, hogy az özevgyet ábrándozásában zavarja, vigasztalni igyekszik őt.

— Ejnye, ejnye, édes szomszéd asszonyom, hát még mindig olyan szomorú? Mért epeztí magát annyira? A mint egyszer a jóságos Isten elrendel, azon változtatni ugysem lehet már. Nyugodjék meg édes szomszédasszony, felelde el hiszen örököl csak nem sopánkodhatik az ember!

— De mikor olyan áldott jó ember volt az én uram.

— Eh, áldott ide, áldott oda, hát hiszen másnak is volt „áldott jó” ura, — igaz ritka mint a fehér holló — de hát még csak akadt, aztán nem évődtek annyira a halálán, mint maga édes szomszédasszony.

— De ha nem tudom elfelejteni, milyen jó volt hozzám és milyen szépen éltünk mi ketteskén.

— Dehogy nem felejtí el, csak akarni kell. Hanem ha más se tesz, mint örökké ül ül egymagában, persze hogy elgondolkozik az ember és eszébe jut minden eltűnt kedves pillanata. No nézze csak, a szemei olyan búgyadtak, mintha örökké sírna, aztán az a kara meg olyan halovány, egészen kimegy a régi szép formájából. . . . Hát ne könyeznek már megint. . . . Lássa, aranyos jó szomszédasszony, majd én gyakrabban elátogatok magához és elbeszélgetünk mindentől, a kis bohó Katia meg a Sándor eljegyzéséről, hozományáról, az én kertem kintné szép saláta palántáiról a kis török fajtájú jérce eszékimről, — meg is mutatom majd ha át jön hozzám — a lányom beföttjéről, a kovács beföttjé katonafőről, — mindenről, mindenről még az özevgy Bíró Gáspárról is. — Majd meglátja, aranyos szomszédasszonyom, hogy elműlik a folytonos szomorúsága.

— Dehogy múlik, dehogy múlik! Soha sem tudom elfeledni az én áldott jó uramat.

— Hallgasson csak rám, édes szomszédasszony, majd meg látja, hogy minden másképp lesz. Hát hiszen, ha megmondjuk, szomszédasszony még a java korában van. Igaz, hogy nem egészen fiatal, de kár lenne ily elhagyottnak maradnia; no meg az a Bíró Gáspár se valami megevetendő.

— Talán biz azt akarja, hogy én még újra férjhez is menjek — vágott szavába az özevgy. — Soha sem találék én többé

olyan urat, mint a milyen az én Gáborom volt, meg aztán nem is tudnám soha elfeledni az én áldott jó uramat.

— Azt csak gondolja, szomszédasszony, higgye meg, csak gondolja. Megis kell azt próbálni.

Ott van Fírnyák Örszi, — hogy szerette az urát, azt mondta mindig, hogy soha sem megy másodsorra férjhez, mert nem lesz boldog soha, és mégis férjhez ment. Aztán tessék megnézni most azt az asszonyt! Oda se néz a világnak. Olyan ura van, mint a patyolat.

Az özevgy szívesen hallgatta, mit beszél a Bácsikné asszony, és pillanatra derülebb lett az araza is. Eszébe jutott az átél férjes élet, eszébe jutottak az átél boldog pillanatok, a melyeket oly jól esik visszaidéznie lelkében, és a melyeket oly szívesen idézne vissza a valóságban is. Csak feledni tudna!

— Úgy bizony, — folytatja Bácsikné — a Fírnyák Örszi boldog lett újra. Hát mi gátolja a szomszédasszonyt is abban, hogy boldog legyen. Egy kis erő kell, hogy képes legyen elnyomni a megholtért előtörő könyknet és egy kis erő kell az elhatározás pillanatában, hogy képes legyen rászánni magát a férjhez menetelre.

Nem tudom kihez, ki pótolhatná az én jó Gáboromat, — feleli sóhajtva az özevgy.

— No nézze csak, édes szomszédasszony — most már elárulom a szomszédasszonyának is, — a Bíró Gáspár szereti ám, nagyon szereti, de még nem mer te megmondani, mert tudja, hogy gyászol a szomszédasszony. Talpig derekán, becsületes ember az a Bíró Gáspár, meg aztán van is mit aprítani a tejbé. Úgy bánik az a szelid, jó ember majd a feleségével, akár csak én a kis gerlemadarammal.

— Ismerem Bíró Gáspárt, jó ember, nem hallottam róla semmi rosszat, de hát. . .

— Gondolja meg, szomszédasszony, nem is lehet azt olyan hamar elhatározni, komoly, nagyon komoly dolog.

Látszott az özevgy arczán is, hogy habozott határozottan feledni az iránt, vajjon hajlandó-e férjhez menni. Érezte, hogy még mindig szereti elhunyt urát, de másrészt belátta, hogy sehol semmi vigasztalás nincsen számára már az életben, ha csak ki már tépi szívéből a mult emlékeit s újra nem kezdí a férjes életet.

Egy éve mulott, hogy az „áldott jó” Gábor uram elköltözött az élők sorából. Özevgye is — bár nehezebb esett — letette a gűzst. Feledni akart mindenáron, feledni is akira szeretni.

Bíró Gáspár nem volt afféle ember, a ki az asszonyok kö-

A monarchia védképessége.

Alig van ember, a legtetézesebb és legkíváncsiabb delegátust sem véve ki, aki a delegაციójával tárgyalások megnyitását, és különösen a hadügyi bizottság első ülését oly türelmetlenül várta volna, mint Bylandt-Rheidit. Az osztrák-magyar hadügyminiszter — mamek szemmel nézve — nemcsak takarékos és lelkiismeretes számító, de egyszersmind a alkotmányos felelősség érzetéről oly hatalmas, oly teljesen áthatott államférfi is, hogy bár minden nagyobb előleges indemntás, melyet neki a közbizalom engedélyezett, valóságos teherként nehezedik s alig várhatja, hogy beható elszámolás és megokolás által a teherrel ismét megszabaduljon. Így tehát az ellenzéki Beöthy Ákosnak, (szintén mamek szempontból) ezen egy kissé nagyon is vehemens kérdezőnek vállatást is nemcsak hogy szívesen fogadta, hanem a legkészségebben nyilatkozott a 40 milliós hitel felhasználás részletes hovaforrásáról és pedig oly volubilitással és részletességgel, mely nemcsak a legmезseszemébb kíváncsiságot kielégíteni alkalmas, de ellenzéki szempontból még sem teljesen elegendő; nagyon meglátogatta miniszterem, mennyire erőlködött, hogy ezen fölvilágosításokat, melyek a nyilvánosság elé leendő hozatatra teljességgel nem alkalmasak, bár csak bizalmasan a törvényes ellenőrzésre hivatott testület előtt is, megadhatta.

Ha ezután a hadügyi bizottság Tisza miniszterelnök hozzájárulásával elfogadta azon határozatot, hogy a felszerelési hitel eddig fel nem használt részéből a delegációjához engedélyezett nélkül semminemű összeg ki nem adható, úgy ezt semmi eestre sem lehet a miniszter ellen irányzott elővizvárti rendszabálynak tekinteni, erre nem fог fogam a legesékélyebb ok sem, és meg kell állapítani, hogy gróf Bylandt a határozatot nem csak előre ismerté, hanem éppenséggel provokálta azt: hisz, hogy az eddig elköltött összeggel kijő, felhatalmazást a levegőbe nem kíván.

Mint a felszerelési hitellel, éppen úgy fog lenni a fegyverkérdéssel is. Ma már nem szenved kétség, hogy a kis kaliber elfogadása az ismétlő fegyverekre teljesen elkerülhetlenné vált, a mint hogy Németország, mely három hadtestet már teljesen felszerelt és begyakorolt, nagykaliberű ismétlő fegyverekkel, ma kényszerítve látja magát a kis kalibert alkalmazni.

A la guerre comme a la guerre: a hadi technika nem törődve az illető állampénztárak nyűgöszével minden nap előbbre halad s a mai találmány irtalmatlanul agyon üti, a mi még tegnap mestermű volt.

SZÍNHÁZ.

Julius Caesar.

Szombat, november 5. és vasárnap, november 6.

A kiket én szeretek, azok olyanokat szeretnek, a kiket én nem szeretek.

Heine imádatlalt veszi körül azt a gazembert, a kit I. Napoleon néven ismer a világtörténelem, a ki a francia forradalom által elsepert zsarnokok trónjába ül, és a fegyverekből, melyeket a nép magának láncából kiválasztott, ismét bilincseket veretett ugyanazon nép számára. Azt mondják praedestinált volt, hogy az

rúl legyeskedni szokott, nem értett ő ahhoz, nem tudott hűzelegni, hogy megszerettesse magát, hanem a kit ő egyszer megszeretett, annak kereken kijelentette, hogy ő feleségül akarja és azonnal elvitte neki a menyasszonyi ajándékát, ha elfogadta, jó, ha nem, egyszerűen odább állott. Így tett ő mikor először házasodott és így tett most is, mikor másodszor akart házasolni.

Szép arany ékszerrel kedveskedett a Gábor uram özvegyének. Gazdag volt, tehette.

És az özvegy elfogadta, újra menyasszonya lett.

Két hét óta menyasszony az özvegy. Már ki is hirdette a pap kétszer, közeledik az esküvő napja.

Éppen születése van az Isteben boldogult Gábor uramnak, e legszebb idő, hogy emlékéül végkép elbucsuzzék özvegye. Hogy is tehette volna ezt másképp, mint ha a boldogultnak lelki üdvéért requiem nem mondat?

Gyászmisét mondatott s a misén talpig gyászban jelent meg. Ezzel is hozzá akart járulni a végső tisztelethez, melylyel az elhunyt férj emlékének akart adózni.

A templomban föllállított s gyertyavál körül rakott koporsó újra fölkelelt benne az ő „áldott jó“ urának emlékét. Eszébe jutott az a pillanat, a melyben a koporsót szegőzték le és szinte újra érezte azt a szárazást szívében, a melyet a kalapács hangjai okoztak. Eszébe jutott az egész temetési szertartás és eszébe jutott az a roppant kín, amit árított a temetés alatt.

A templomból kiment a temetőbe, hogy ott is elbucsuzzék atól, a kit annyira szeretett, s a kinek nevével oly nehezre eskü megvárallania. Leült a sír mellett padra, áhitatosan imádkozott s ismét fölkel, hogy távozzék.

De mintha az ura hívó szavát hallotta volna „ne menj meg el, maradj, beszélgessünk kissé, úgy is a másod leszel nemcsakára; búcsúzzunk el legalább.“

Még egyszer leült, majd hátra dőlt a pad karjára „areát feketé szegélyű zsebkendőjébe hajította és úgy feködt hosszan, néma. A lelke ott látta maga előtt az elhunyt kedvest, és csak akkor érezte, hogy még mindig szereti őt.

Pár nappal a gyászmise után már azt beszéltek a faluban, hogy az özvegy visszküldte Biró Gáspárnak az ajándékot, többé nem menyasszonya.

Ha egyszer olyan „áldott jó“ ember volt az ő ura, nem tudja őt soha elfeledni.

adott körülmények között, elfoglaltja előbb a nép szeretetében. aztán a hatalomban azt a helyet valaki. Nő hátt akkor ugyanazon praedestinált folytán foglalja el gyűlöletünkben is helyét.

Shaksper Julius Caesarját sympathicus vonásokkal vette körül és a világtörténelem dísző jelszóit, a szabadságúhókó mintaképeit, Brutust és Cassiust gúnyoltá Marcus Antonius által.

Pedig Julius Caesar ellenszenves alak és csakis Shaksper dísző költészete képes bennünket kiengesztelni azzal, hogy ő diadalmaskodik; még halva is legyőzi elő ellenfeleit:

„Oh Caesar most is tart hatalmad.

Leleked körüljár s minden belsőnkre

Fordítja karjainkat.“

Marcus Antonius gunys beszéde, melynek oly fényes sikere van a néppel, hogy a Brutusért lelkesedő tömeget rövid időn belül Caesarért lelkesíti bosszúra — ez a szúdarab főnyújtja és fordulópontja.

Azok a sophismák, melyekkel Antonius a balgatag népet félrevezeti, és melyek legnyomósabbiká elég jellemzően az, hogy Caesar 75 drachmát hagyott végrendeletében minden római lakosnak, azok Shaksper remekei.

Nem hiába alkalmazták minden önképzőkörben szavalati tárgyal. Oly ismeretessé is vált ennek folytatásán mindenfelé, hogy a kit Shaksperet soha sem olvasta is, ismeri a phrasist

„S Brutus derek, becsületes férfiú.“

Ennek a nagy ismeretességnek egybeek között az a következménye, hogy Rakodezay szavai sokaknak nem tetsztek.

Pedig nines igazuk!

Megszokták a szavalást, a mint azt a gymnasiumban „elköveti“ a hires X. Y. a VII. osztály reményteljes növendéke. De sőt ha látták is nagy mestertől, még akkor sem szabad Rakodezay felfogását helyteleníteni.

Könnyű a nagyreményű X vagy Y-nak, mikor e monológot recitálja, a

„Brutus derek, becsületes férfiú“

phrasist gúnyolva szavalni, mert nem kell attól tartania, hogy a felizgott római nép leveri arról a rostrumról, a honnan gúnyolódik...

De azt Antoniusnak nem volt szabad még csak sejtetnie sem — eleintén — hogy ő metalántán bátor lenne Brutus ellen is szólani.

Hisz mikor még alig lép a szószeke és Brutus nevéet csak mellékesen említi, már akkor is gyanakodva kérdik egymástól azok, a kik csak kegyelemből tükrik meg, hogy fölálljon beszélni:

„Mit monda Brutusról?“

„Jobb lesz, ha Brutus ellen nem beszél!“

Ilyen előtetékek közepette szólal meg Antonius.

Igaz, hogy edja Brutusék ellen fölizzgatni a tömeget, de az lenne veszte, ha ezt egyhamar sejtetni engedné. Így hanggal sem szabad elárulnia, hogy ő mást akar, mint hogy Caesar

— tetemet kitéhessem a köztérre, s ott, miként

Baráthoz illik, szószekeből halotti

Beszédeket tartsak.“

Önöknek nines igazuk, kik azt követelik, hogy már az első

„Brutus derek, becsületes férfiú“

gúny hangján, ha csak lelezzet gúnyolva is ejtessék.

Kivel sejtése a gúnyt?

Azzal a néppel, a mely közbekültásokkal kíséri beszédeit, csak kegyelemből hallgatja meg, és még azt is alig engedí meg, hogy Caesar mentse, nem hogy Brutuskat vádolja?

Neki nem hogy azt a phrasist gúny hangján fegyverül lenne szabad használnia a nép ellen, hanem ellenkezőleg, az neki meg paizsa, annak védelme a! itt vetheti csak meg lábát a rostrumon s csak ennek a helybenhagyásokkal kísért phrasissnak, melyet a lehető legelőszintébb hangon kell mondania, köszönheti, csak ezzel eszközölheti ki, hogy rá hallgassanak beszéde folyamán.

Igaz, hogy ő azt nem komolyan mondja, igaz, hogyha jelen lenne az élesszemű Cassius, az tiltakoznék ez ellen, mert kiérezné belöle a gúnyt, akármily kenetteljes hangon szavalná is. Antonius e phrasist; sőt az is igaz, hogy önök, akik otthon könyelmesen olvassa Shaksperet, e helyre jutra, tudják, hogy ez gúny. — azzal hogy ez nem is annyira gúny, mint egyenesen fogás, hazugság egy határozott tendencia érdekében.

De ezt az önök éleselműj észrevételét az Antonius személyiségének érzetnie nem szabad.

Ha teszi a jeles X Y az önképzőkörben, hát azt mutatja vele, hogy nem értette át a darabot, sőt talán el sem olvasta az előző és következő részeket. És ha teszi ezt Z. ur a legnagyobb szinpadon, hát rosszul értette Shaksper-t és e helyzet!

De még a hatásnak érdekében sinces itt a gúny!

Mennyivel erősebb, hogy úgy mondjam, bosszantóbb, mikor Antonius, a ki a nép helyeslése között mondta egynehányszor

„S Brutus derek, becsületes férfiú“

mikor már annyira vitte volt hallgatott, hogy azok egészen pártjára állottak. Caesart kitűnő embernek tartják, lihegnek a végrendelet tartalmának megtudása után, feleségizata érdekébenket Caesar állítogassa kitűnő erényei iránt és csak egy szikra kell, hogy lángra gyújtsa a gyűlöletet azok ellen, a kiket előbb megbántania nem volt szabad — akkor vágia őket areul azzal, hogy refranként, de gúnyos, gyűlölt, visszataszító és a hangulattal ellenkező refrainként oda mondja nekik ismét:

Kell tartanom, hogy a derek férfiak,

Kiknek ledöfte Caesart fegyverök,

Meg lesznek bántva általam.“

E kitűnő fogással, mely Shaksper babérjainak egyik legszebb levele, el is éri Antonius azt amit akar, hogy maguk a hallgatók tiltakozzanak ez állítás ellen. Ök maguk érezéket magukat megszögyenyítve az által, hogy ők így helytelen állítást helyeztek oly nagy buzgalommal eddig.

„Az árulók! derek férfiak!“

Ezt már nem Antoniusnak kell mondania, ez már a nép mondja helyette, és ő megnyerte a játéket.

És talán ép ez a némi röstellés, a mely elfoghatja a népet, azért, hogy így állítogások vérdobában leledzett eddig, indokolja azt a nagy és hirtelen átesapást az ellenkező hangulatra.

Quasi kárpótlást akarnak e nagy buzgalommal nyugtani Antoniusnak, ünnaugúlnak, és Caesar szemelének, hogy annál túlzottabnak az új irány iránti lelkesedésökben. Felgúnyolni készek Brutus és Cassius háját, megolni akrkják Cinnát a poetát, a ki csak druzsája az egyik gyilkosnak.

„Semmit sem tesz, neve Cinn. Csak nevéet szakasszátok ki szívéből, aztán hadd menjen.“ (E jelenet különben szintén kimaradt.)

Vál, hogy megindokolom, mért nem kellett e helyeket másképp megszólítani, mint a hogy Rakodezay mondta, azt hiszem, eléggé kifejezem azt is, hogy Rakodezay jelesen mondta.

Térjünk át egy másik kifogásra, a melyet Rakodezay Antonius ellen emelték.

Nem hallották a beszédeket szavalni.

Éz igaz.

De hiha-e? Én azt hiszem: erény.

Önök, akik olvasták e beszédeket, azt mondják: még olvasva is jobban kidomborodik! Igen, de nem „még olvasva“ hanem „csak olvasva.“ Nő meg az önképzőkörben, a hol nines „polgár“ egy sem a ki közben szól. Csak hogy éppen ez a felfogás, a melyet Rakodezaynál láttunk megtestesítve, a helyes, vagy, ha úgy tetszik, a valószínű.

Rakodezay Antoniusa nem a néphez, hanem a néppel beszélt.

És ha beleképzéljük magunkat abba a helyzetbe, a hol Antonius még engedi szószekre lépni az a nép, a mely inkább akarta Brutus díszmentben hazakísérni; ha látjuk, és itt, a kitűnő jelenetében, láthattuk, a mint talán még csak a Meiningerieknél, hogyan kiáltoz közbe a nép minden phrasissal, hogy van látra minden szavát, és addig tovább nem engedí beszélni, míg egymás közt nem vitatta, hogy egyezik-e „ő Felsője a néptélemenyével; ha látjuk, mint tető bele Shaksper is szellemi kíséréseink legbecsessebbjét e beszéde, a melylyel oly óriási hatást akar kieroészakolni a néptől, — akkor be kell ismerünk, hogy ez csak így plausible, csak így vagy hasonlóképen történhetett volna a forumon is, ha ily hatás volt a ed!

A néppel kellett beszélni és nem a néphez.

Le kellett menni közébe. Meg kellett ezafolni még azon ellenvetéseket is, melyeket csak egy fonyegető ökl, vagy fejrész, fejezett ki.

Nem volt szabad meghagyni a Brutus iránti sympathiáknak még egy arányhatást, a melyen netán elmenekülhetne, és mint új sympathia Antonius iránti barátságos véleményen nyilvánuljanak. Nem, azt a sympathiát le kellett ölni, és helyébe nem egy új sympathiát, hanem a gyűlöletet, a bosszút kellett teremtenie, a mely nyomban részt háborúra indul eddigi bálványai ellen, és az elragadtatást, a bálványozást kellett megteremteni Antonius személye és Caesar szelleme iránt.

A beszédeket Önök nem hallották. Mert Rakodezay-Antonius nem is szavalat egy beszédeket el, a mely aztán, aszerint a mint kerredt expositió, indoklás és befejezés szempontjából, hatást gyakoroljon vagy megbukjék.

E beszédeket nem lehetett volna a római népnek sem kipissszegnie, sem megtagpasolnia, a hogy — mint Casca elbeszéli — Caesar beszédeivel szokta volt tenni, és bizonytaln tető minden más beszéddel is. Itt minden egyes mondat volt külön bírálat tárgya. És a bírálat ki is volt fejveze. A helyes jelenkezés alapján a nép — persze nagy kár, hogy nálunk nem lehetett nagyobb nép tömeget a szinpadra állítani — hol lármozva, kiáltozva, hol helyeslőleg bólintva, hol pedig a néma egymásra tekintéssel is, mindig megmondta kritikaíktí Antonius beszédeinek egyes részei felett (— talán jobban mint én itt!).

Persze ilyen fölfogással, hogy a néppel polemizáljon Antonius, ha nem is lehetett Shaksperet meghamisítva egész párbeszédeteket kitalálni, — nem is domborodhat ki a beszéd, mint valami külön szép része a dramának. Rakodezay fényes tehetségéből tető volna arra is, hogy odaálljon és eldeklamálja sententiáit, akár Lear királyban. Önök azt mondják: Lear királyban jobb volt! Learban más volt! Learben sententiáit elmondta, mert azok úgy hatotak és úgy volt természetes.

És ezzel el van találva a helyes jelző: természetes!

Rakodezay úgy beszélt, a mint természetes. Lehet, hogy Önök ezt nem találják eléggé kidomborodónak, de én azt hiszem ennél nagyobb díszereket mondani nem lehet. Lehetett volna eleső tapost aratnia, ha elmondja vala közbeszólás nélkül a beszédeket. De ő ez eleső díszeséget föloldozta. Nem akarta, hogy az ő beszéde menjen jól, hanem hogy az egész darab jól menjen, és ez sikerült neki!

Belolevalom magam a felkesedésbe, és tulterjeszkedem a kritikaánk engedett hasábonok. De oly érdekes tárgyam, hogy saját magamnak évezete tető benne, hogy vele foglalkozhatom.

Önök kifogásúlják, hogy Rakodezay csak areizmánák rándulattával jelezte fájdalmát Caesar holtsténak megpillantásánál, — azzal hogy Önök azt mondják, nem is nyugtot fájdalmat. De meg kell gondolni hogy Antonius nem vэн asszony, a kinek sípalkóva kell a kedves halott tetemére borulnia! A férfiú fajdalmának jellemzésére elég az are egy izmánák mozgása is. És aztán rá is borul ő, mint elő van írva Shakspernél, a hullára, és hogy borul rá! Megfigyelték önök azt a szép fogást, (ha ugyan ily szép mozzanatot szabad „fogás“ nével jelezni?) hogy mikor átöleli, akkor szétterpeszt kezének minden újját, mintegy hogy minél többet fogjon át a kedves testből! Boecklin Pietajáról olvastam, hogy így tartja az egyik alak újját ugyanezen jellemzésnél.

Különböen ez és hasonló mesteri mozzanot nem volt egyéb mint.

„Caviare tothe general!“

Passons lá!

Kövi Cassius farasztó szerepét igen jól fogta fel. Így hevesnek ily mozgóknak kell lenni Cassiusnak. Kár, hogy sok helyet álpahtosszal szavalt. Különböen ezen kifogás inkább az első, mint a második előadást illeti, a mely egyekben is megközelíthetlentül fölötté állót az elsőnek.

Különbösen Sióra néve áll ez, a ki az első előadáson Caesar szerepét botránysan adta, míg a másodikon sokkal javult.

Mihálka jó Casca volt. Az ő nyugtot domarából, melylyel oly természetesen mondja el azt, a mit csak elbeszéli kell, áttehe-

tett volna Kóvi egyet-mást, a ki még az egyszerűen elmesélni-valókat is sokhelyt helytelen hangsúlyozással ejtette ki.

Dombay nemes és higgadt Brutust — néhol talán túlhiggadt Brutust játszott. Megjegyzem, hogy azt tesztek annyi apró kifogást, mert Shaksperrel van szó, és mert — nagy kifogásokat nem lehet tennem.

Brutus nejét Dombayné adta, oly szép pathosszal, minőt tőle közönségünk megszokott. A busás tapsokra rászólgált.

Calpurnia, Szentey Ilon fejedelmi alak volt. Méltóságos magatartása még kirívóbb színben tűntette elő Sió lámpaláza következtetini engedő, remegő és legkevésbé sem caesari Caesarját.

Az összecsendűtök ellen az égy megjegyzésére: nem szabad, ha az akarják jelezni, hogy egyetérténe a beszélt Brutusszal, egymásközt gesticulálni a szó nélkül, vagy pedig oly szerény gestust kell alkalmazni, a melyhez a néző nem kívánja hozzá, hogy szólni kellene különben: ez oly benyomást tesz, mintha némák lennének. Helyes, hogy mozognak, nem állanak úgy, mint a fábakák, és a mi összecsendűtök jól is játszották szerepeket, de ettől óvakodni kell.

Dicséretszámba kell venni e kicsinyes kifogásokat, mert nagyobakra nincsen ok.

Az összecsendűtök öngyilkossága sem volt mindig helyesen jelentetve. Nem kell azt a közönségnek látni, hogy önk fakedajúkat félfőnyű távollásában önmaguktól döfik a levegőbe. Vagy hátrább kell öngyilkolódni, vagy — azaz mindenestre, nem a közönség felől részén szarkálni. Hisz nem volt szükséges épen a sugolyukat körüljárni elcseszt rómaiakkal! Tudták Önök szerepeiket ügyis, ha messzebb állának.

Ez élvezetes estékért, főleg a másodikért. Elismerésünk adóját kell kifejeznünk az igazgató iránt, a ki — eltökélt remek játékától — mint igazgató és rendező nem kimélt költségek és fáradságot az előadás szép sikeréért a társulat tagjai iránt, kik közül még az első is utolsórendű szerepet vállaltak el a darab fényének emelésében!

Fáradságuk és buzgalomuk sikere méltó volt a nagynevű szerzőhöz. . . . a nagynevű szerzeményhez. . . .

Es most, mitán kifáradt tollam a szép és nemes dolgról folyt komoly beszédem, beszélünk arról, hogy kifogásolták a Julius Caesar ismétlését.

Volt egyszer egy számár. Meg a gazdája. És ennek a fia. Önök ismerik bizonyára a régi mesét!

Előbb az apa ült a számarán, azt mondták neki, hogy mért nem engedi fiának át, Aztán a fiú ült föl: azt mondták, mért nem ül az apa. Aztán mindketten fölültek, azt mondták: mícsoda állatkínzás ez! Mindkettő leaszál; akkor azt mondták, hogy mire való a számar, ha nem ülnek rá. Végre fogták összekötöztek és egy rudra rá akasztva, ök vitték a számarat. . . .

És a morát? Ily szomorú vége van annak, ha mindenki kívánságának eleget akar tenni valaki.

A bérletszűnetes Julius Caesar alkalmával a bérlők egy része megvette helyeit, másik része morgott, hogy hát ilyen szép darabot mért adnak szűnetben. Az igazgató ezek kedvéért aztán másnap adta újra, hogy a bérlők is megnézzék az ő 27krns pályaikból. Akkor meg azok a bérlők, a kik már megvették először a jegyet, panszkodtak, hogy ők kénytelenek kétszer megnézni Julius Caesart.

Szegény Shaksper! ha tudta volna, hogy Zomborban szerencséseneknek fogják tartani, ha kénytelenek művetet kétszer megnézni, — bizonyára hallettettet és coupletet csinált volna Caesarhoz. . . .

Chamillae.

Kétd. november 8.

Chamillae érdekes, igen érdekes francia szűmet, melynek a közönség egy élvezetes estét köszön. Azon problémát akarja megoldani, hogy egy férfi a ki lopott egyszer, egy jeles tettekben gazdag további élet árán megtisztultnak vehető-e, és erre természetesen igennel felel. Chamillae a férfi. Elele oly körök között forog, hogy sokkal kevesebb jeles tett árán is különbnek fogjuk elismerni, mint Jeha környezetét. A vége általános megelégedés és boldogság, miért vigyáknak is lenne mondható, ha nem volna benne oly szép tragicus jelenet, mint az utolsó, mely a darab fénypontja. Itt mondja el Chamillae maga életének azon sötét pontját a nőnek, a kit imád, és ez önkínzás a megtisztító tűz, a melyből kikerülve, a nemes nő férjül fogja.

Sok a nagy derűtséget keltő mulatságos epizód és alak benne. A közönség érdeklődése mindvégig fenn van tartva. Jellemző mozdások nem igen akadnak, a melyek előadása különös figyelmet érdemelne, mert hisz utóvögére mégis csak salondarab, párbeszédek sat., de ki akarunk emelni egy szép „fogást”, melyet Rakodezay (Chamillae) juttatott teljes érvényre. Mikor elkeseredett mondja el lopása körülményeit, azon a nyomot hangon, mely idevált, mintha a torkát szoritának, akkor egyszerre fölkiáltva, vádaskodva, majdnem sírva mondja, hogy „az ottálló katonra épen akkor nem volt a szobában” (a hot t. i. ő a lopást ekövette). Ez a jellemző mestéri. Ilyen eskélyi dolgokra, mint egy belekapaszkodók, mintha azt lehetne valószínű azt, hogy ő bűn utjára tért.

E mondatért — inkább ez egész beszédért érdemes Chamillaeot sokszor is megnézni.

No — ezzel nem akarom az igazgatót fölbujtani arra, hogy még egyszer adja, mert őrös lenne a ház, azt jóvendőlöm! Itt eszén kell bänni az előadások ismétlésével. 2—3 hétig pheneteni; és akkor elővönni a darabot, ha nagyon új, nagyon híres, egy szóval, ha nagyon Mikádó! — másképp nagyon merész dolog ám nálunk az előadásokat ismételni.

Rakodezay mellett különösen a két nőszereplő érdemel elismerést. Első sorban Dombayné, a ki a phisimát is a legnagyobb mértékben igénybe vevő farszót szerepet bántalatos praecisióval játszotta és nyílt jelenetekben tapsokra ragadta közönségét.

Angyal Ius pompában volt hangolva és — szinte megrovást

érdemlően luxuriosus — szép toilettejében kedves jelenség volt, és szüntelen zajos tapsokba zészéslit.

Andrássy maszeja a színhatálo díórszának becsilöltere válik. Fehérvári mulatságos volt episódejában.

Dr. Pataj Sándor.

Megyei s helyi hírek.

* **Kinevezés.** Kvassay Gyula nyug. huszárkapitány, ki mint az újvidéki selyemgubó-bévalási körület felügyelője, a selyemtenyészésnek meghonosítása és előmozdítása körül évek óta fáradozva büzzködött, népfelkeltési nyilvántartó tisztnk nevezetett ki Újvidékre s ennek követezőtében a selyemgyártól megvált.

* **Alapítvány.** — Bogdanovits István, volt 48-as honvéd százados s köz-és váló ügyvéd — mint már lapunk egyik mult számában említtük — összesen 40.000 ftos alapítványi ajánlatot tett Szabadkának oly kikötés mellett, hogy a város tartozik neki élte napjáig ezen összeg után 6 % kamatot fizetni. A közzévalás az ajánlatot véleményes jelentéstét végtet a jogügyi bizottsághoz utasította, mely bizottság véleményét a közgyűléshez mindezt ideig be nem torjesztette. Bogdanovits István f. hó 4-en Budapesten elhunyt és így azt valószínűleg a 40.000 ftos alapítvány is meghalt a városta nézve, mivel a város ezen ügyben kiro vszönt kötelezettség hárult volna, érdemleges határozatot nem hozott.

* **A szabadkai vasútüzletről** — a mint egyik szabadkai lap írja — nem szívesen hagyja el Szabadkát, Beljáták, hogy Szegedvárosában a lakások tán elsőbábok leszena, hanem az élelmezés czikkok sokkal drágábbak. A lap szerint ha előbb nem is, de a konstantinápolyi vasuti eszaktázás megnyitával vissza fognak jönni. Ez csak idő kérdése. Arra azonban határozottan számítanak, hogy Szabadkán fog elhelyeztetni a forgalmi felügyelőség.

* **A szabadkai ügyvédi kamara** részéről közhírré tételek, hogy dr. Borsosky Millán újvidéki ügyvéd, valamint Gréber Lajos apatini ügyvéd a kamara légrostmába felvéteték, továbbá, hogy Zombory László ez idő szerint újvidéki ügyvéd a temesvári ügyvédi kamarának itéleti alapján az ügyvédség gyakorlatától egy hávi időtartamra felülvizsgálott.

* **Pályakérdés** Az orsz. magy. ízr. tanító-egyesület a közp- és polgári iskola első három osztálya számára hit-és erkölcsi tankönyvet kíván megírattni. A pályázat feltételei a következők: 1. Pályázók a pesti e nemű iskolák számára megállapított közhélt tantervekhez szorosan ragaszkodjanak. 2. A sarklatos tétélekhöz leher eredeti idézetek magy. forrással felveendők. 3. Mindenik osztály számára külön fizethen dolgozandó fel a tananyag; egy-egy fizet terjedelme négy nyomatott ível nagyobb nem lehet. Megjegyzendő, hogy a bibliai történetre ez osztályokban külön tankönyv használtatik. 4. A társak közt legjobb múnkek szerzője az egyesület részéről 200 ft pályadíjat nyer; azonfelül a kiadódnál min minden nyomatott ível után 25 ft tiszteletdíjat. A tulajdonjog az egyesületé, mely továbbá minden új kiadás után a szerzőnek szerződésileg külön megállapítandó tiszteletdíjat ad. 5. Határidő 1888. évi május 15-ike. 6. Csak azon pályamunkák vétetnek figyelembe, melyek az egész tananyagot folelelik. 7. Az idegen kézzel írott pályaművek zari jelöleg leveél kíséretében a tanító-egyesület elnökségéhez. (Budapest. VII., sip-utca 12.) nyújtandók be.

† **Az elhunyt** Mártonfi Károlynak neje s rokonja követező gyászjelentést becsütötták ki: Örv. Mártonfi Károlynak név. Pankovich Katalin saját, valamint az összes rokonok nevében fájdalomtel szível jeltottá forró szerzetet férje, illetőleg testvér, nagybátya és jelontó Mártonfi Károly Bács-Bodrogmegye volt főispánja és volt országgyűlési képviselő urnak folyó évi november hó 3-án, reggeli fél 2 órákor, élete 66-ik és boldog együttéltek 25-ik évében, rövid szenvedés után történt gyzásos kiumult. A boldogult drága földi maradványai folyó évi november hó 4-én délután 3 órákor fognak a gyszaházban (VIII. kerület, stáció-utca 46. sz.) az ágost. hivatalás szertartásán szerint beszentelteni, ezután Zomborba átszállítatván, ott folyó hó 5-én délutáni 3 órákor a „Szt. Rokhsuz” czimzett sírkertben levő esaládi sírboltban örök nyugalomra elhelyeztetni. Budapest, 1887. november hó 3-án. Áldás drága poraira! Mártonfi Mariska férj. Arnold Károly, ezek gyermekei: Sándor, Endre és Margit. Jeszenszky Dezső és neje szű. Szalay Fani, Jeszenszky Irén, Jeszenszky Ida, Jeszenszky Berta, Vladár Lina férj. Kopesik, ennek férje és gyermekei testvér-gyermekek. Mártonfi Endre, fivere, Mártonfi Endréné szűl. Rehacsok Karolin, sógorne, ezek gyermekei: Dezső, Vilma férj, Zsigmond Gyuláné, Zsigmond Gyula, ezek gyermekei: Mariska, Ilka, Vilma, Irén és Gyula. Vladár Luiza férjhez. Blachy, ennek férje és gyermekei testvér-gyermekek.

* **Hymen.** Hakk Ede, városunkban előnyösen ismert zongora hangoló, hétfőn tartotta előjegyzett Hodsgabon Brandecker Teréz kasszonyonnyal, öv. Brandeckerné, kedves, szép leányával.

* **Megszűnt német lap.** A „Neuzeter Zeitung” ezimű Újvidéki lap vasárnapj számával megszűnt. A nevezett lap halálát inkább örömmel fogadják, minsem meggyászolva a város közönsége, mert megjelenése úgyis fölösleges volt.

* **A topolyai járás** köz. orvosi — mint az „Újvidéki-írja — abban állapodtak meg, hogy a collegialis össetartás és érdekeik előmozdítása, valamint tudományos észleleték megbeszélése végett évenként két értekezletet tartanak. Az első enemű s egyuttal alakuló értekezletet Kis-Hegyesen tartották, melyen Dr. Hadzsy János elnöklé alatt, egy közégi orvosi nyugdíjalap szervezése iránti mozgalom megindítását határozták el és elfogadták Dr. Hadzsy azon údvos és human célú indítványát, hogy a közs. orvosok, az egészszegzen némely részének, valamint rogtan támadt elvetészekél-nél az orvos megrökötözés szükséges első teendők ismertetését célzó előadásokat tartsanak az elemi iskolákban.

* **A Zrinyi utca**i Masirevits féle lebujkosmában történt még penteken éjfel, hogy Bradarín Márton pénzért odavetődött egy tizes bankó fölvaltása végett. A kosmáros csak úgy volt hajlandó tenni, ha Bradarín íszik valamit. Ivás közben azonban Bradarín egyre almosabb lett — s szundikálását fölhasználva zsebéből a 10 ftót kilöpték. A jóhírű kosmában nem ez az első eset.

* **Új jogtudor.** Vujevich Zoltán, Vujevich Zakár ns. militáris földbirtokos és helybeli ügyvéd fia, Jogtudori oklevelet nyert. Üdvözöljük!

* **Szabadkán** a városnak gázszal beendő kivilágítása már több mint valószínű. A városi tanács a vállalkozóval köténdő szerződés pontozattal megállapította s az esetben, ha a vállalkozó az ezreke vonatkozólag kifogással nem lesznek az ügy végleges megoldást nyer. — Szegény Zombor városunkban minderről még csak álmodni sem mernek!

* **Eljegyzés.** Goron János, a Zomborból Aradra áthelyezett adóhivatali számtiszt kedden tartotta eljegyzését a szerterete méltó Prokopp Józsa kasszonyonnyal, özv. Prokoppné leányával.

* **Új lap.** „Orient”. Organ für Litteratur, Kunst, Gewerbe und Landwirthschaft. — Ki hitte volna, hogy van a nagy Bácskában még olyan ember is, a ki szükségét látja csak egy német nyelvű hetilapnak is akkor, a mikor a különböen német ajkú közönségek is vetekednek egymással a magyarosodásban!? Denique még is megindult a hetlen Kulán egy „k. k.” nyelvű hetilap, mely — az auspiciómok szerint — a mily hirtelen keletkezett, épp oly hirtelen fogja belátni fölösleges, sőt a társadalomra nézve ártalmas voltát és épp oly hirtelen meg is fog szűnni létezni. — Kula sokkal intelligensőbb város, semhogy a törpe „Telecsak” példájára keletkezett nagyobb „Orient”-et is pártolná. Magyar nyelvű és szellemi társalmi hetilap ilyen helyén vóna Kulán, de német lapot alapítani akkor, a mikor az újvidéki „Naustrater Zeitung” is hosszas tengődés után elhalt, — igazán nevétséges.

* **Az ágost. evang.** híveinek tudomással adták, hogy november 13-án délelőt 10 órákor az e ezétra kibérelt helyiségben istenitisztelet fog megtartatni, melyre a tisztelt hívek ezennel meghívattak. Gallé Emil s. k. egyházi felügyelő. Korossy Emil ág. ev. lelkész.

* **Elismerés és jutalom.** Becker Sebestyén 6. zászlóaljbeli öröster, ki Tyosztis Lázár és Mrgyics Zsiván hirdet rablók elfogatása alkalmával ritka hősiességet fejtett ki s még is sebesítettett, a hadügyminisztériumtól elismerése mellett 10 db. aranyat kapott jutalmul.

* **Emlékűnepe.** A helybeli gör. kel. nagytemplomban f. hó 6-án, gyzástisztelettel tartottat a pár hónappal ezelőt elhunyt Dr. Natosévits György lelki üdvéért, a ki a szerb Matieca csnoké, a horvát, szlavonorsági, szerbiai és czernogorai iskolák főtanfelügyelője s jeles szerbíró volt. A gyzástisztelet után a hívők a praeparandia épület nagytermébe vonultak, a hol ilyen diszes emlékkűnepet rendeztek a helybeli praeparandián növendékei. Első pontja az őnepe programjának az énekkar gyzásala volt. Majd Theodorovits Vida, II. éves praeparandián növendék, rövid emlékvorsolt szavalt el. Vukicsévits Gy. Miklós az intézet igazgatója a nagy szternek rövid eltrajzát adta. Ez utóbbi beszédet az egybegyűlt közönség élvezettel hallgatta végig.

* **Hymen.** Ifj. Buchwald Herman szabadkai kereskedő előjegyzte Fischer Dora kasszonyt N-Kiküdü.

† **Halálozás.** Balás piri Mihály, 21 éves ifjú, Balás piri Antal szabadkai éleklő polgár fia, f. hó 4-én hosszabb szenvedés után elhunyt.

* **A legújabb hajviselés.** Berlioi lapok jelentése szerint a lamis haj viselése újra divatba jött. A legújabb hajviselés, mely a nők zött nagy kedveltséggel örvend, Chauveneynek, a trónörököné díódrázmesterének tulajdánya. Az új fejdzés teljesen hamis hajból áll és pedig mint a „Der deutsche Barbier und Friseur” ezimű szakkal írja 60—65 cm. hosszú és két, háromágu hajfonatból készül.

* **Az újvidéki** röm. kath. iskolászék Wessely Aranka kasszonnyal megválasztotta tanítónekek.

* **Pancsován** a Grómon Dezső magyar nyelvterjesztő egyesület a hó 15-én 5 óra terjedő két ingyenes magyar nyelvű tanfolyamat nyit.

* **Miniszteri elismerés.** A u. palánkai áll. kiállítás körül szerzett érdemekért Mezey Imre szobrászó s ipartühségi biztos, Michels Károly kendergyáros, Flógl János ipartestületi elnök és Triseher Károly gózmalomtulajdonos a keresk. ipar s földm. m. kir. miniszter által kitüntetett elismerésében részesítettek.

† **Az elévöltö-aratógépek terjedése** — ezim alatt ez év tavaszán egy közlemény jelent meg a lapokban, mely azt az örvendetés tényét konstátálta, hogy a „Me. Cornik”-féle kévöltető aratógépek hazánkban mind jobban terjednek. Ma már meglegedésnél említhetjük fel, hogy az említtet közleményben felsorolt és különben is számos helyen ismert előnyök az idén is csak gazdát indítottak arra, hogy e kitűndő és aránylag olcsó gépet, mely már a kintűnteték és első díjak egész légiáját mükáthaftal fel beszerzése és alyt megmeknikáljon az emberi munkaerőt járó arányban boszankodástól, kellemetlenségétől és lassuságtól. E gép rendkívüli munkaképessége szilárdasága és könnyű kezelése teszi csak lehetővé annak elterjedését hazánkban. És niúntán előre látható, hogy a „Me. Cornik”-féle kévöltető aratógépek bő híre még számokat fog annak beszerzésére indítani, székségesnek tartjuk megjegyezni, hogy Müller Emil ur budapesti jóhírű mezőgazdasági gépraktár-tulajdonos (váci körút 16. sz.) a világhírű Me. Cornik-féle gép képviselője szívesen ad e tárgyban bővebb felvilágosítást és vásárlás esetén — kívánatra — nem csak munkába állítatja a gépet, hanem annak kezelését be is taníttatja az arra hivott munkásal.

* **Kimutatás** a postataképzőtárak müködéséről. Folyó évi október havában 31.181 betéttel 225.977 ft 64 kr. tététtel be 8608 felmondás alapján 294.384 35 fizetettel vissza. A f. évi október haví tusza betétösszeg 21.504 ft 29 kr. A mult év megfelelő szakában 35.080 betéttel 254.814 ft 98 kr. tététtel be 7635 felmondás alapján 185.767 58 fizetettel vissza. A mult évi október haví tusza betétösszeg 69.046 ft 51 kr. Folyó évi október havában vásároltolt: 5 % magyar papírpárók a kir. postatakarékpénztár számára névertétekben 16.900, tehát összesen 67.800 ft névertékű értékpapír. Folyó évi október havában belépett új betevő 4056, kilépett 2862. A betevők számban szaporodás 1194. A betevők száma f. évi szeptember 30-án volt 105.887. Az összes betevők száma f. évi október 31-én 107.081. A kir. postatakarékpénztár számára vásárolt s saját tulajdonát képező 5 %-os magyar papírpárók névertékű f. évi október 31-én 2.317.890 ft. A betevők által 1889. febr. 1-étől 1887. október 31-ét megítárikott tusza betétösszeg 2.011.027 ft 45 kr. A járadék könyvesekre helyezett értékpapírok névertékű 268.400 ft — kr. A betevők által f. évi október 31-ig megtárikott összeg 2.179.427 ft 45 kr.

* **A régi tiszforintások kicserélése.** Az osztrák-magyar bank 1880. évi deez. 24-dikéről kelt hirdeteményével a forgalomból kivont 1863. január 15-iki keltű 10 osztr. ért. forint bankjegyeket, most már csak 1887. évi december 31-ig fogadják el a bécsi és budapesti két főintézetnél kicserelés végett. A melékintézeteknél az íly bankjegyeket csak az osztrák-magyar bank fötanácsának engedélyével cserélik ki. Ez évi december 31-dike után az 1863. január 15-ikéről kelt e. ér. forintos bankjegyeket az osztrák-magyar bank többé sem be nem váltja, sem ki nem cseréli.

* **Iroda-áthelyezés.** Van szerencsem a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy ügyvédi irodámat a Zombori Takarékpénztárnak Grómon- és Zrinyi-utca sarkán levő épületébe tettem át.

Tisztelettel

Dr. Molnár Gyula

köz- és váló-ügyvéd.

* **Egy, esetleg 2 burokozott szoba és 1 istálló kiadó.** — Bővebbet e lap kiadóhivatalában,

— Előfizetési főhívás az „Anyósok Könyve” című illusztrált humorisztikus műre. Irta, nyírta, összeállította, gyűjtötte, fogalmazta, szerkesztötte, előlotta, másolta, kapta, kérte, rendelte, vette, szedte, csente, lopta, találta, kifundálta, elleszte: szóval teljes egészéért gyártotta s a t. közönség gyönyörködésére kiadta: Síriska Andor. Van szerencsém köztudomásra hozni, miszerint egy jó esomé anyós-dízet, melyek a hazai és külföldi, képes és nem képes, napi és heti lapokban, havi folyóiratokban eddig elszórta megjelentek — s azon kívül több eredeti hasonló tárgyú elmesét összegyűjtöttem s mindezt az igen tisztelt olvasóközönségem nem kis mulattatására könyvalakban kiadom. Művem megírásánál nagy segítségemre voltak — néhány fővárosi jeles író kivételével — Feiler Mihály, Haksch Lajos, Lenkei Lajos és Váraday Ferenc pécsi hírlapszerkesztők, Ronaky Kálmán, és még többen, kik közel egy tucat kisebb-nagyobb tréfiás anyós-beszélyke-félt becsületosan rendelkezésre. Az „Anyósok Könyve”-ben lesz ezen kívül körülbelül 200 anyós-adoma s mintegy 300 velős szellemzikkra: böles mondások, gondolatok, hasznos tudnivalók, jó tanácsok, átok és szitkozások, kérdések és feleletek, tövisek, csalánok, bolond gombok, csodabogarok, röpnyitók, kartások, bombák, torpedók, frissítők, kedélyeskedések, nyájkodások, csipkedések, tromfok, forogások, szilánkok, eszmétörédek, apróságok, vegyesek, egyvelegek, különfélék, — egész halmaza lesz e műben szép rendben összefoglalva és rendetlenül szétdobálva; az elsőtől az utolsóig mindmennyi az — anyósokról. Szóval e könyv tartalma teljesen hű tükrö lesz az anyósoknak s azt nagy élvezettel olvashatja mindenki, a házasanak és nős ember egyaránt. Az „Anyósok Könyve” az előfizetési főhívással azonos papíron, igen izéles kiállításban 8—10 ivnyi (128—160 oldal) terjedelemmel fog megjelenni, — gazdagon illusztrálva a „Veréb Jankó” pécsi szilap képével s számos hazai művész által készített rajzzal. Közél száz díszes kép lesz benne. A mű december elején fog napvilágot látni s a t. előfizetőknek átadatni, illetve bérmentve elküldetni. Előfizetési ára egy forint, mely összeg — vidékről legezészerűben postautalványon — minél előbb, de legkésőbb november 30-ikáig szerző-kiadó ezimre küldendő be. Előfizetéseket elfogadnak még: Domján I., Engel Lajos és Valentin Károly fia pécsi könyvkereskedők, úgyszintén Taizs József könyvnyomdája és az összes hazai postahivatalok. Pécsen, (V. ker. Agosten-tér) 1887. november 2-án, tisztelettel Síriska Andor.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Csütörtökön, 1887. november 10-én

FORTUNIO DALA.

Operette 1 felvonásban. Zongját szerző: Offenbach Jakab.

SZEMÉLYEK:

Fortunio	Fehérvári	Babette	Behuminé
Laura	Angyal Ilus	Riza	Fehérvári Mari
Bálint	Mátray Margit	Joliette	Gálf Gizella
Friquet	Némethy Gizella	Marietta	Mezeyné Erzi
Vilmos	Béressy Mari	Sylvain	Szóllósy Hermin
Landry	Láng Ilon	Saturnin	Benkó I. a.

VIRÁGFAKADÁS.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta: Muray Károly.

SZEMÉLYEK:

Kovács Péter	Rakodczay	Ódon	Béressy Giza
Márta	Szóllósy Hermin	Laci	Dombay
Nelli	Angyal Ilus	Kati	Gálf Gizella

Menet-rend.

Érvényes 1887. évi október hó 1-étől.

Állomások	Budapest, Zimony, Belgrád.			
	502. kel. expr.	506. gyors v.	504. v. omn. v.	512. szem. v.
Budapest indulás	5.38	8.00	2.28	9.15*
Szabadka érkezés	8.54	1.03	6.06*	5.00*
		514.	508.	
indulás	8.59	1.46	6.18*	6.15
Csantavér	—	2.29	—	6.42
Topolya	—	3.05	6.52*	7.07
Hegyes Feketehegy	—	3.42	7.11*	7.31
Verbász Kula	—	4.11	7.25*	7.54
O-Kér	—	4.39	7.41*	8.16
Kiszács	—	5.06	—	8.34
Ujvidék (vendéglő)	10.51	5.55	8.18*	9.06
Zimony érkezés	12.19	9.04*	9.53*	11.18
Belgrád érkezés	12.32	—	10.10*	11.35

A Budapestről Belgrád felé közlekedő vonatoknál az 512. számú vegyes vonat Szabadkától mint személyvonat közlekedik.

Állomások	Belgrád, Zimony, Budapest.			
	501. express	503. gyors v.	513. v. omn. v.	507. szem. v.
Belgrád indulás	2.34*	5.35*	5.55*	5.16
Zimony indulás	2.48*	6.03*	6.30	5.48
Ujvidék	4.23*	7.44	9.54	8.12*
Kiszács	—	—	10.30	8.35*
O-Kér	—	8.15	10.57	8.54*
Verbász Kula	—	8.31	11.30	9.18*
Hegyes Feketehegy	—	8.45	11.55	9.37*
Topolya	—	9.04	12.36	10.05*
Csantavér	—	9.21	1.04	10.26*
Szabadka érkezés	6.08	9.41	1.45	10.52*
indulás	6.10	9.53	2.25	11.22*
Budapest érkezés	9.40	1.42	7.30*	6.50

A Zimonyból Budapest felé közlekedő 513. sz. vonat Szabadkától mint vegyes, onnét Budapestig mint személyvonat közlekedik, valamint az 507. sz. személyvonat Szabadkától mint vegyes vonat közlekedik Budapest felé.

Szabadka-Baja.			
Állomások	2512.		2502.
	vegy. v.	szem. v.	szem. v.
Szabadka indulás	5.45*	—	2.45
Cskéria	6.32	—	3.20
Bács-Almás	7.18	—	3.52
Bikity-Borsód	8.02	—	4.26
Baja érkezés	8.52	—	5.02

Baja-Szabadka.			
Állomások	2501.		2511.
	szem. v.	vegy. v.	vegy. v.
Baja indulás	10.26	—	6.50*
Bikity-Borsód	11.05	—	7.51*
Bács-Almás	11.45	—	8.47*
Cskéria	12.10	—	9.21*
Szabadka érkezés	12.40	—	10.00*

Szabadka-Eszék-Villány.			
Állomások	812.		814.
	vegy. v.	szem. v.	vegy. v.
Szabadka (vendéglő) indulás	5.25*	2.10	6.40*
Tavanok	6.05	2.35	7.20*
Bajnok	6.33	2.55	7.49*
Nemes-Millies	7.24	3.25	8.42*
Zombor	8.05	3.47	9.27*
Prigl. Szt.-Iván	8.40	4.08	10.02*
Szonta	9.03	4.32	10.24*
Gombos (vendéglő)	9.21	4.34	10.43*
Dálya	10.59	5.37	12.02*
Bród érkezés	—	—	4.04*
Eszék	12.33	6.18	4.21*
Villány	3.47	—	6.25*

Villány-Eszék-Szabadka.			
Állomások	803.		811.
	szem. v.	vegy. v.	szem. v.
Villány indulás	—	1.08	9.20*
Eszék	8.26	3.30	11.20*
Bród érkezés	—	10.34*	4.04*
			813.
Dálya indulás	9.15	5.04	9.38*
Gombos indulás	10.21	6.24*	5.08*
Szonta	10.36	6.40*	5.29*
Prigl. Szt.-Iván	10.51	7.09*	5.51*
Zombor	11.19	8.10*	6.53
Nemes-Millies	11.35	8.38*	7.21
Bajnok	12.12	9.37*	8.16
Tavanok	12.30	10.03*	8.40
Szabadka érkezés	12.55	10.42*	9.19

A 803. sz. vonat esatlakozik Szabadkán Budapest, Belgrád, Baja és Szeged felé, 811. és 815. vonat csupán Budapest-felé.

NYILTÉR.*)

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
SNIANYU-KÓR
legjobb asztali- és üdítő ital,
kitűnő hatásának bizonyult köhögésnél,
gögebajknál, gyomor- és hólyaghu-
rnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

*) E rovart alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő és kiadó-laptulajdonos:

DR. MOLNÁR GYULA.

HIRDETÉSEK.

Jó kereset!!!
Bizalmas személyeket ke-
resünk törvényesen megen-
gedett díj sorsjegyek előlá-
sához. Magas jutalékot eset-
leg havi fizetést is adunk.
Fővárosi váltóüzlet
társaság 8-25
Adler és társa
BUDAPESTEN.

Gőzgépek
Duplex-Regenerator. Hock szabad.
Minden tüzelő-anyag használható. Kőszénfogyasztás kisebb
telepknél, egy kilogramm léronként és óránként; na-
gyobb telepknél még kevesebb, tehát nagyobb telepknél
60-80% tüzelő-anyagot megtakarítása, azaz évenként sok
ezer forint, a mi mindenkinek a rendszer leírásából kivil-
glik és miről minden relectáns személyes megfigyelés
által, malmoknál alkalmazásban lévő gépeken, meggyőződ-
hetik. — Uj gépek előállítását és 4-12
létező telepek átépítését
a munkatapasztalt és tüzelő-anyag felhasználására különösen
meghatározandó hosszabb tartamú jótállás mellett elvállalják
HOCK GYULA és Tsa, BÉCSBEN.
Képviselők a vidéken kerestetnek.

1110 szám.

1887.

Árverési hirdetemény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírre teszi, hogy a zombori tekintetes kir. járásbíróóság 972.—887. számu végzése által Kocsis Lajos zombori lakos javára ifj. Nagy Lajos ns. militiesi lakos ellen 1340 frt tőke, ennek 1886. évi október hó 1 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 60 frt 20 kr. perkölség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkal-mával bíróság le foglalt és 1130 frt 30 krra becsült butor és ágynemű képek, hordók, téglák, lovak keszük gazdasági eszközök és gabonaművekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladottnak. Mely árverésnek a 4908 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Ns. Militiesen alperes lakásán leendő eszközökre 1887-ik év November hó 16-ik napján beelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-
enl oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. ez. 207. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladottni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. ez. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Zomborban 1887 évi November hó 5. napján.

Cservenka Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

Varrógépek heti egy forint részletfizetés és 5 évi jótállás mellett

GOLDFARN SÁNDOR

divat- és rövidáru, norinbergi, lámpa, tükör- és porcellán-edény raktárában. Zombor, fő-utca.

Kapható nagy választékban

DITTMAR-féle „NAPÉGŐ LÁMPA“

félulmulthatlan világítótoróval. Ezen fényes világítás aránylag rendkívüli olcsó (36" égő = 80 gyer-
tyavilágítás) a menyiben a lámpa óránként csak 20 dekagramm petroleumot fogyaszt; továbbá ugyanitt
kapható mindenféle

asztali-, függő- és fali-lámpa

stb. Egyben szerencsémnek tartom a n. é. közönség értesére juttatni, hogy

porcellán-edény raktáromat

tetemesen kibővítettem, különösen nagy választékban tartok:

asztali-, thea- és mocca-szervezetek

rendkívüli olcsó áron. Végre bátorkodom a n. é. közönség figyelmébe ajánlani

varrógép-raktáromat

melyben mindig készletben tartok legjobb minőségű Wheler-Vilson-, Howe- és Singer-féle var-
rógépeket, melyeket

5 évi jótállás és heti 1 forint részletfizetés mellett árusítok.

Porcellán-edény rendkívüli olcsó áron.